

Szóbeszéd egy titkos menekülttáborról Ha megindulna a jugoszláviai áradat

Amikor Kiszomboron, a képviselő-testület múlt heti ülésén szóba került az ügy, a 7-es számú határőrkörzet jelenlévő parancsnoka nem volt hajlandó részletekbe bocsátkozni. Azt mondta, az információk titkosak, kiadásukra nincs felhatalmazás. Biztosat tudni csak annyit lehetett, hogy hetekkel azelőtt belügyminisztériumi küldöttség járt az új kiszombori határőrségi objektumban, szemügyre vette a terepet – és tárgyalt valamiről, ami a menekültekkel kapcsolatos. A községnek persze – titok vagy sem – megvolt a maga megfélése. Kiszomboron az hírlík: az Aladári régi laktanyából nemsokára menekülttábor lesz.

A dologhoz tudni kell, hogy a helység két régi határ laktanyája jó ideje üresen áll. Egy évvel ezelőtt adták át az új helyőrségi objektumot, annak területén pedig egy gyűjtőbarakot, amely a tiltott határátlépés után elfogott idegen állampolgárok ideiglenes elhelyezésére és őrzésére szolgál. A barak hónapok óta ritkán telik meg már; néha érkezik ugyan egy-egy pakisztániakból, törökökből vagy románokból álló „színes” társaság, de már egyre ritkábban. A menekültügy leáldozóban van. De hát akkor mi lehet a hír háttere?

Röviden: a jugoszláv helyzet.

Zubek János alezredes, az Országos Határőrség parancsnokság szóvivője tudakozásunkra a következőket válaszolta: – A felszabadult határőrségi objektumok értékesítése természetesen megkezdődik, mielőtt az Állami Vagyongyűjtő felzabálja azokat. Itt azonban nem erről van szó. A belügyminisztérium menekültügyi osztálya a készülő jugoszláviai polgárháború miatt

esetleg meginduló menekültáradat fogadásának gondolatával mérte fel a kiszombori terepet. Hogy ne érje készületlenül, ha netán rosszabbra fordul az ottani helyzet. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy nem menekültek hosszú távú fogadását tervezik, hanem az alkalomszerűen menekülő ideiglenes elhelyezését és ellátását. Az Aladári laktanyának, ehhez nincs köze.

A szóbeszéd valóban összekeveri a kettőt, de mégsem teljesen alaptalanul. Bár a kiszombori önkormányzat erről sem ismert részleteket, a belügyminisztérium menekültügyi intézetének megvan a terve az Aladári épület majdani hasznosítására. A terv egyelőre ugyan nagyon is terv, és kivitelezése egyáltalán nem valószínű – de mégiscsak létezik. Ha az épület hasznosítására több jelentkező lesz, úgy versenytárgyalást írnak ki.

S. P. S.

Újszegedi „étlap”

Marostói szolgáltatóház

A Hargitai és a Fülemüle utca kanyarulatán az „üdezőld semmi” következik, szinte vége a városnak. A környéket viszont már belátták, a „madárévi” utcákról ismert városrész kívánatos a vállalkozók számára. Ők területet keresnek, a lakók pedig szolgáltatásokat.

A városi önkormányzat éppen ezért bízza meg a Tér és Forma Kft-t azzal, hogy készítsen tanulmánytervet a Hargitai utca – Fülemüle utca – ABC-áruház által határolt terület beépítéséről.

Weintrauer Adolf és Sipos György két tervváltozatban rajzolta le elképzeléseit. Az első szerint az ABC melletti parkoló (és piac) körül állnának a fedett piaci árusítóhelyek, illetve a hozzájuk kapcsolódó szolgáltató és kereskedelmi funkcióval működő üzletor.

A második változat jelentősebb beépítést javasol, terület- és városrendezési szempontból nagyobb léptékben gondolkodik. Az önkormányzat is emellett döntött, ennek megvalósítását támogatta. (A tervet két lakossági fórumon is megvitatották – a másodikon főleg vállalkozók érdeklődtek –, az ABC-ben pedig közszemlére tették a rajzokat.)

A Hargitai utca környéke csaknem teljesen eláttalan. Van egy ABC-áruház (amely viszont jól ellátott), de ezzel vége is. A Tér és Forma Építéstervező Kft. most készített egy beépítési tervet, amelynek megvalósulása javíthatná az ott élők közérzetét.

A javasolt terv keretes, két udvarból álló pavilonoszerű építést tartaná kívánatosnak. Az ABC felőli oldalon átriumszerű udvar foglalna helyet, amelynek középső részén szabadtéri piacozás folyna. A tér körül árkádok körülvéve vezet, ahonnan átjáró nyílik a szolgáltató egységekhez.

A másik udvar az előzőnél kisebb, bensőségesebb hangulatú, burkolt kertterület, amelyből a lefedett csatorna fölött – a körút és a Hargitai utca találkozásánál – hangsúlyosabb, kis toronnyal lezárt épületrészbe lehet jutni. Az épületegyüttes ezen az oldalon tovább bővíthető, gondoltak a későbbi városiasodás lehetőségére is.

A központ pavilonjaiban cipész, virágos, trafik, butik, lánogosszűtő működhetne, azaz bárki, akinek

Francia segítség a szakképzéshez

A magyar szakközépiskolai szakmastruktúra átalakítására, a munkanélküliség veszélyének enyhítésére, valamint a piacgazdaság igényeihez illeszkedő új szakképzési programok kialakítására a Nemzeti Szakképzési Intézet a közelmúltban „Vállalati igényekre épített szakmai programfejlesztés” elnevezésű, továbbképzési megállapodást kötött a francia Greta Leman társasággal. A 3 évre szóló megállapodás keretében a magyar szakemberek tanfolyamokon ismerhetik meg a francia szakképzés tartalmát és szervezését.

Az első, 20 tagú csoport – az ipar, a szolgáltatás és a vállalati átképzés területéről – június 15-én indul útnak Franciaországba 4 hétre, majd itthon a konkrét fejlesztő munkálatokba bekapcsolódva, a hazai alkalmazást elősegítő diplomamunkát készítik. Azt a képzés későbbi, 6 hetes időszakában, Franciaországban végik meg. A 3 évre szóló, keretjellegű megállapodást a franciák 760 ezer frankkal támogatják. A több lépésben lebonyolításra kerülő tanfolyamok ünnepélyes megnyitóját kedden tartották Budapesten, a Francia Műszaki-Tudományos-Dokumentációs Központban. Az együttműködés jelentőségét, a két ország kapcsolatának ílymódon való bővülését, Paul de Vos, a francia nagykövetség attaséja méltatta. (MTI)

– A laikus legfeljebb ha annyit tud a leukémiáról, hogy halálos betegség.

– Ez is tévedés. A leukémiának – a vérképző szervek daganatos megbetegedésének – jónéhány fajtája létezik, s közülük több gyógyítható. Megkülönböztetjük az akut és a krónikus formát. A

gyermekkorban az akut leukémia a tipikus és gyakori. Ennek két fajtája létezik. Az egyik: az esetek nagyobbik hányadát, mintegy nyolcvan százalékát adó, úgynevezett limfoid leukémia. A másik: az igazán csontvelői eredetű, az úgynevezett mieloid leukémia. A limfoid esetében a kezdeti folyamatot – több mint kilencven százalékban – vissza lehet szorítani az elsődleges kezeléssel, s további folytatásával pedig fenntartható e visszaszorított állapot. A mieloid esetében a betegség az intenzív kezeléssel is dacol, gyakran kiújul. Így hát, míg az előbbi leukémiafajta sikeresen kezelhető, az utóbbi kevés eséllyel, hiszen a kiújulás megakadályozásához, a beteg sejtek teljes elpusztításához olyan erőteljes kezelést kell alkalmaznunk, hogy ennek során a maradék ép csontvelő is kipusztul.

– Ezek szerint csak a mieloid leukémiában szenvedőknél szükséges a csontvelőátültetés?

– Sokan úgy hiszik, a leukémia egyetlen hatásos gyógymódja a csontvelőátültetés. E tévhit miatt könnyörögnek a szülők a transzplantációért, s bizony nehezen hiszik el, hogy a limfoid esetében erre nincs szükség a betegség kezdeti szakaszában, csak a későbbi – esetleges – visszaesések után, mintahogy a mieloidnál is csak a gyógyító, a beteg sejteket kipusztító kezelést követően alkalmazzák világszerte a csontvelőátültetést.

– Erre azonban nálunk nincs lehetőség. Magyarországon – tudtommal – nem végeznek gyermekeken csontvelőátültetést. Azért a sok adománygyűjtő felhívás, mert a külföldi műtétek horribilis összegekbe kerülnek.

– A csontvelőátültetés akadályai között csak az egyik, hogy kor-

Rettegés és önvád

Beszélgetés a gyermekkori leukémiáról

Az utóbbi időben mintha sokasodnának a csontvelő-átültetéshez pénztgyűjtő kérések, felhívások. A legszörnyűbb tragédiát, a gyermekhalált megakadályozni szándékozó sorok gyakori olvastán, hallatán, az ember arra gondol: egyre több gyermeket támad meg a rettegett kór: a leukémia, a vérrák. A SZOTE Gyermekklinikájának docense, dr. Virág István – aki immáron két évtizede gyógyítja a leukémiában szenvedő gyermekeket – e feltevést azonnal cáfolta, mondván: – Igaz, hogy a hetvenes évek elején kevesebb esetet regisztráltak, mégsem beszélhetünk ugrásszerű növekedésről. Évente hetven-nyolcvan az újonnan felfedezett leukémiás gyerek, s ez a szám esztendőik óta nem változik.

Talán a közeli jövőben Magyarországon is bővülnek a gyermekek csontvelőtranszplantációjának lehetőségei.

Egyébként, véleményem szerint, a külföldön elvégzett műtétekre áldozott sok-sok millió forint már jelentős hozzájárulás lett volna, hogy hazánkban is megteremtsek e műtét valamennyi feltételét, s akkor nem kellene a szörnyű tragédiával megvert szülőknek külön-külön adományokért fohászni. A szülőknél egyébként is annyi, de annyi önvád él. Sokszor magukat hibáztatják gyerme-

kük e betegségéért.

látozott a magyarországi műtéti lehetőség. Gyakran azért sem megvalósítható, mert nincs megfelelő donor. Igen nehéz – még a gyermek családjában is – olyan személyt találni, akinek csontvelő-összetétele – minden szempontból – hogy úgy mondjam: passzol a beteg gyermek csontvelejével. Tény persze az is, hogy nálunk csekély számban végeztek csontvelőátültetést gyermekeknél. Az országos nyilvántartás adatai szerint magyar gyermekeken 11 csontvelőátültetés történt, közülük három külföldön. Két gyermek esetében akut leukémia, a többi esetben krónikus leukémia, illetve csontvelőelégtelenség miatt.

– Ennél nyilván több magyar gyermeknek lenne szüksége csontvelőtranszplantációra?

– Számos gyermek neve szerepel a várakozási listán. Az átültetést javasoló orvosi bizottság szakvéleménye önmagában nem elég, mert e műtéteknek súlyos anyagi feltételei vannak. Nem is annyira a műtét, mint inkább az azt követő gyógyszerkezelés a költséges. Talán a közeli jövőben Magyarországon is bővül-

– A gyermek csontvelőtranszplantációjának lehetőségei. Egyébként, véleményem szerint, a külföldön elvégzett műtétekre áldozott sok-sok millió forint már jelentős hozzájárulás lett volna, hogy hazánkban is megteremtsek e műtét valamennyi feltételét, s akkor nem kellene a szörnyű tragédiával megvert szülőknek külön-külön adományokért fohászni. A szülőknél egyébként is annyi, de annyi önvád él. Sokszor magukat hibáztatják gyermekük e betegségéért. – Ebben az agyonszenyezett világban, valamennyi szülőben él a rettegés, a félelem a gyermekét megtámadható rákos betegségtől, kivált a leukémiától.

Még ha tehetetlen is ellene, akkor is lelkiismeretfurdalás gyötri.

– Nyilván nem megnyugtató, de tény, a leukémia – mint olyan betegség, amelynek a genetikához köze van – nem egy okra vezethető vissza. Azon kívül, hogy a leukémiára való hajlam öröklődik, bizony csak az állítható: több tényező együttes megléte okozza e betegséget, semmiképpen sem a szülők hibája, mulasztása.

– Tömören mi mondható el a leukémiáról?

– Ha a normális vérképzésnek csak a maradéyai lehetnek fel, ha a vörös- és fehérvérsejtek, valamint a vérlemezkék mindegyike és együttesen hiányt szenved, ha a csontvelőt elárasztják a beteg, rákos sejtek, akkor beszélünk leukémiáról.

– Vannak-e jellegzetes tünetei?

– Ha most azt mondom: a sápadtság, a fáradékonyság, a végtárgfájdalmak, a bőrvérzések, a láz jellemzi, akkor valamennyi szülő megrémül, hiszen a gyermekek többségénél e tünetek gyakran felfedezhetők. De a sápadtság lehet vitaminhiánytól, a láz egy torokgyulladásból, a végtárgfájdalom esetleg növekedéstől. Am ha az előbb felsorolt tüneteknek látszólag nincs oka, akkor leukémiás gyanújeleknél tekinthetők.

– Elég-e egy vérvétel e betegség diagnosztizálásához?

– A vérvizsgálat sok mindent elárul, de a végső bizonyítékot a csontvelő szolgáltatja. Többféle vizsgálat után tudjuk csak meg, hogy a leukémia mely fajtájában szenved a gyermek. A kezelés intenzitása, az úgynevezett kemoterápia is ennek függvénye, mint ahogyan az életkilátások is.

– Pillanatnyilag hány leukémiás gyermeket kezelnek a szegedi gyermekklinikán?

– Hetven limfoid leukémiás beteg áll gondozásunk alatt, két – régebben kezelt – mieloid leukémiás él és tünetmentes.

KALOCSAI KATALIN

szolgáltatásait a környékbeliek igénylik.

A tervezők hangsúlyozzák: amit készítettek, nem direkt utasítás, hanem „étlap”, amelyről válogatni lehet. Az itt felrajzott épületek csak ajánlatként szerepelnek, hiszen a majdani befektetőknél múlik, milyen üzleteket szándékoznak itt megnyitni.

Ami fontos: elkészült egy közterület rendezési terve, amely már „csak” a vállalkozókra vár, akiknek a pénzből mindez – vagy valami ehhez hasonló – fölépülhet. Kikötés csak a beépítési módját határozza meg, de a későbbi tervezésben szabadságot is enged.

A terepet előkészítették, a többi az üzletemberek és az önkormányzat dolga, ahol már gondolkodnak a közterületek hasznosításának ügyéről. Ez szükséges is, mert ha nem döntenek, a vállalkozóknak egyre kevesebb kedvük marad vállalkozni, és például az ilyen tervek is csak tervek maradnak.

Ny. P.

Félezer átképzős

A pénzt újra kell osztani

Növekszik a munkanélküliség, bővül a probléma kezelésére alkalmazott módszerek száma. Közhasznú munka, rész munkaidős foglalkoztatás, átképzés és gyakornoki foglalkoztatás. Ha Csongrád megye decentralizált Foglalkoztatási Alapjának felosztását nézzük, szembetűnő az átképzésre fordított támogatások döntő súlya.

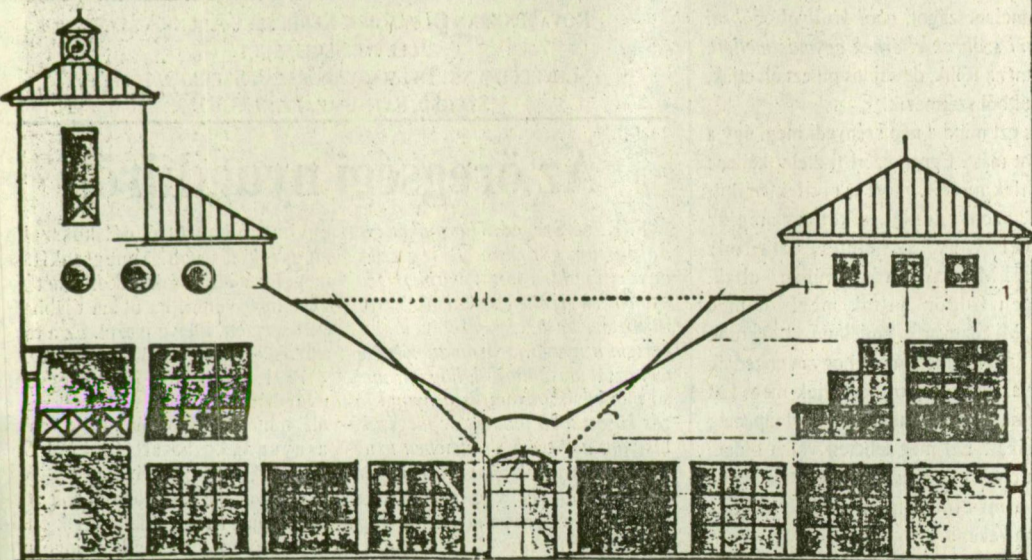
Az év eddig eltelt négy hónapjában 18 millió forintból mindössze 700 ezret kapott a közhasznú munka, és 900 ezret a gyakornoki foglalkoztatás, a többi pénzt lényegében az átképzésre fordított támogatások vittek el. Jelenleg 12 ilyen tanfolyam fut a megyében, s ezeken több mint 500-an vesznek részt. A kurzusok még az elmúlt évben indultak a Munkaügyi Minisztérium jóváhagyásával. A hallgatók egyik fele munkanélküli vagy pályakezdő, a másik fele orosz szakos nyelvtanár, akiknek átképzése munkaviszonyuk megtartása mellett történik.

Az első négy hónap 16 millió forintos átképzési kifizetéseit figyelembe véve, idén a foglalkoztatási törvény hatálya lépése előtt beindított tanfolyamok közel 38 millió forinttal terhelik az 1991. évi decentralizált Foglalkoztatási Alapot. Ez egy átképzésre

vetítve 72 ezer forintot jelent, éves szinten. A fejkvóta 17 ezer forinttal magasabb az idei évre eredetileg tervezettinél, mégpedig azért, mert az alap előzetes felosztásánál nem számoltak azzal, hogy az áthúzódó képzések támogatása is ezt a keretet terheli.

A pénzt tehát újra kell osztani, mégpedig valamikor a harmadik negyedév folyamán. Ekkorra válik ismertté a pályakezdő munkanélküliek száma, szakmastruktúrája, igénye, illetve a többi munkanélküli számára is újabb tanfolyamokat kell szervezni. Kérdés csak az, mennyire változnak meg majd az igények. Jelenleg a két és félszáz orosz szakos nyelvtanár mellett 50 szoftver üzemeltető vesz részt az átképzésben. Húsz-harminc közötti létszámú csoportokat töltenek meg az adóügymintázók, a kőművesek, az autófényezőzők, a bútorasztalosok, a szakápolók, a számítógép-műszeresek, a társadalombiztosítási ügyintézők és a textilvarrók. Az ABC-eladók is hisznek a jövőben, a megyében negyvenen készülnek új szakmájukra, kétszer annyian, mint ahányan külkereskedelmi levelezők szeretnének lenni.

K. A.

A szolgáltatóház tervrajza